

Αθήνα, 12 Νοεμβρίου 2015
Αριθμ. Πρωτ.: ...../2015
Πληροφορίες: κα Φωτεινή Παντελίδου (τηλ.:....)

ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
Π. Κανελλοπούλου 4,
Τ.Κ. 101 77, Αθήνα

Θέμα: Λάθος εκ παραδρομής, κατά την έκδοση διαβατηρίου πολίτη και ζήτημα με την εκ νέου οικονομική επιβάρυνση του με το κόστος επανέκδοσης

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Σας αποστέλλουμε το παρόν έγγραφο, σε συνάρτηση με το προηγούμενο υπ' αριθ. πρωτοκολ. ...2015 έγγραφο που σας απέστειλε η Συνήγορος, κυρία Καλλιόπη Σπανού, και θα παρακαλούσαμε να εξετάσετε το ζήτημα που θίγεται στο παρόν, παράλληλα με την εξέταση και των υπολοίπων θεμάτων που θίγονται συνοπτικά στο έγγραφό της Συνηγόρου.

Ειδικότερα:

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 εξετάζει αναφορά της κυρίας....., σχετικά με λάθος που προέκυψε στην έκδοση του διαβατηρίου της.

Η αναφερόμενη προσήλθε στις 13-8-2015 στο Αστυνομικό Τμήμα ...., προκειμένου να αιτηθεί την έκδοση διαβατηρίου, καταθέτοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Όταν προσήλθε για να παραλάβει το διαβατήριό της, διαπίστωσε ότι στο πεδίο «Φύλο», σημειωνόταν η ένδειξη Μ (male).

Η αίτηση συμπληρώθηκε ηλεκτρονικά από την αρμόδια υπαρχιφύλακα. Ωστόσο, ενώ συμπληρώθηκαν σωστά όλα τα πεδία, εκ παραδρομής, στο πεδίο ΦΥΛΟ, συμπληρώθηκε «ΑΝΔΡΑΣ». Αντίγραφο της αίτησης εκτυπώθηκε και υπογράφηκε από την κυρία ..., στην αντίληψη της οποίας, εκείνη τη στιγμή δεν υπέπεσε η λάθος καταχώριση του φύλου της. Αποτέλεσμα των ανωτέρω, ήταν να εκδοθεί το διαβατήριό της αναφερόμενης, στις 14 Αυγούστου 2015 και να την εμφανίζει ως άνδρα.

Όπως γίνεται αντιληπτό, η αναφερόμενη αναγκάστηκε να ζητήσει την επανέκδοση του διαβατηρίου και να επιβαρυνθεί επιπροσθέτως με το παράβολο αντικατάστασης, ύψους 58 ευρώ. Όταν απευθύνθηκε στην Υπηρεσία, αιτούμενη να την αποζημιώσουν, αποδίδοντάς της τα χρήματα του παραβόλου, την ενημέρωσαν ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό το αίτημά της, εφόσον η ίδια υπέγραψε την αίτηση.

Κατόπιν των όσων ανωτέρω εκτέθηκαν, επισημαίνεται ότι πρόκειται για λάθος, κατά τη συμπλήρωση της αίτησης, απολύτως συγγνωστό και πιθανό να συμβεί, ιδιαίτερα όταν υπάρχει φόρτος εργασίας. Επίσης απολύτως εύλογο είναι το ότι δεν το πρόσεξε η αναφερόμενη τη στιγμή που υπέγραψε την αίτηση. Το αρχικό λάθος, επαναλήφθηκε και κατά την έκδοση και εκτύπωση του διαβατηρίου. **Η Υπηρεσία, ωστόσο, ιδιαίτερα στη περίπτωση έκδοσης των διαβατηρίων, για λόγους ασφάλειας, υπέχει αυξημένης**

ευθύνης, όσον αφορά την ορθή συμπλήρωση των στοιχείων της αίτησης, και τον έλεγχο αυτών σε όλη τη φάση των σύνθετων διοικητικών ενεργειών, από τη στιγμή υποβολής της αίτησης μέχρι και την ολοκλήρωση της διαδικασίας με την εκτύπωση του διαβατηρίου.

Το οικονομικό κόστος του λάθους αυτού, σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να επιβαρύνει τον πολίτη, και η ίδια η Υπηρεσία έπρεπε να προβλέψει τη περίπτωση των λαθών αυτών ή παραπλήσιων και να φροντίσει για την αποκατάστασή τους, χωρίς να απαιτεί επιπρόσθετο παράβολο. Σημειώνεται ότι επί εποχής, όπου η αρμοδιότητα για την έκδοση των διαβατηρίων, ανήκε στη νομαρχιακή διοίκηση, το ενδεχόμενο ύπαρξης αντιστοιχών λαθών φαίνεται να είχε προβλεφθεί (κακέκτυπα διαβατήρια) και αντιμετωπισθεί, χωρίς να επιβαρύνεται ο πολίτης με νέο παράβολο.

Το συγκεκριμένο πρόβλημα, απασχόλησε και στο παρελθόν τον Συνήγορο του Πολίτη, και καταγράφηκε στην Ειδική Έκθεση «Δυσλειτουργίες στην έκδοση διαβατηρίων από τις αστυνομικές αρχές, με βάση τον ν. 3103/2003» που εκπονήθηκε τον Νοέμβριο του 2006 και βρίσκεται αναρτημένη και στην ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Πολίτη. Παραθέτουμε το σχετικό απόσπασμα (σελ. 13-14) :

«2. Χρέωση στον αιτούντα «κακέκτυπου» διαβατηρίου λόγω εσφαλμένων εγγραφών (αναφ. 1873/06, 1922/06) .

Σε κάθε δραστηριότητα που συνδυάζει πράξεις περισσότερων προσώπων και χρήση τεχνικού εξοπλισμού, είναι εύλογο ένα περιθώριο ανθρώπινου σφάλματος, αστοχίας των υλικών και δυσλειτουργίας των τεχνικών επισημάτων. Επίσης, αναμενόμενο είναι σε τέτοιες περιπτώσεις να είναι αδύνατη η διαπίστωση του ποιος πράγματι ευθύνεται για το σφάλμα. Το ζήτημα που εγείρεται σε τέτοιες περιπτώσεις είναι το ποιος (πρέπει να) φέρει εξ αντικειμένου την ευθύνη για το κόστος που συνεπάγεται η επανόρθωση. Εν προκειμένω, ένας μη ευκαταφρόνητος αριθμός διαβατηρίων εκτυπώνεται με εσφαλμένα στοιχεία κατόχου, όπως λ.χ. το έτος γέννησης, το φύλο κ.ά. Ο αριθμός αυτός αναμένεται να βαίνει μειούμενος όσο εξομαλύνεται με τον χρόνο η διαδικασία.

Η στάση της Δ/σης Διαβατηρίων της ΕΛ.ΑΣ. στο θέμα αυτό έγκειται, μέχρι σήμερα, στο να καταλογίζει το κόστος σε βάρος των ενδιαφερομένων πολιτών καθώς δεν διαπιστώνεται σφάλμα της υπηρεσίας. Η στάση αυτή παρίσταται εκ πρώτης όψεως δικαιολογημένη δεδομένου ότι το βάρος της ορθής συμπλήρωσης των πεδίων της αίτησης φέρει κατ' αρχήν ο ίδιος ο αιτών, ο οποίος, υπογράφοντας την αίτηση, τεκμαίρεται ότι έχει ελέγξει την ορθότητα του περιεχομένου της. Εντούτοις, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε, ότι πολύ συχνά (ιδίως όταν πρόκειται για ηλικιωμένα άτομα και επιπλέον επειδή υπάρχει τεχνικό πρόβλημα στο πεδίο του Δήμου κατοικίας στα έντυπα των αιτήσεων), την αίτηση συμπληρώνει υπάλληλος του οικείου τμήματος διαβατηρίων της ΕΛ.ΑΣ παρουσία του πολίτη ο οποίος την υπογράφει, αφού την αναγνώσει και επαληθεύσει κατ' αυτόν τον τρόπο την ορθότητα των στοιχείων του. Με τον τρόπο αυτό, υποστηρίζει η ΕΛ.ΑΣ, εξασφαλίζεται η ορθότητα των στοιχείων και φυσικά, η τυχόν παρείσφρηση λάθους βαρύνει τον πολίτη που δεν το επεσήμανε έγκαιρα.

Με δεδομένες τις συνθήκες που επικρατούν κατά τη διαδικασία συμπλήρωσης και κατάθεσης αίτησης διαβατηρίου, (συνήθως λιγοστό προσωπικό, που εργάζεται αδιάκοπα, πλήθος πολιτών που αναμένουν επί αρκετή ώρα έως ότου έρθει η σειρά τους, δυσκολία συμπλήρωσης της αίτησης), πρέπει να θεωρείται φυσιολογική η μείωση της συγκέντρωσης και της προσοχής τόσο των αστυνομικών οργάνων όσο και των ενδιαφερομένων πολιτών, ιδίως όταν πρόκειται για ηλικιωμένους. Η παράλειψη επισήμανσης σφάλματος στα στοιχεία

του αιτούντος στο έντυπο της αίτησης μετά την συμπλήρωσή του δεν πρέπει να θεωρείται απίθανη και να εναπόκειται σε υπαιτιότητα του πολίτη. Ούτε, βεβαίως, -πρέπει να- τίθεται θέμα ευθύνης του αστυνομικού οργάνου που παραλαμβάνει την αίτηση. Σφάλματα και παροράματα υπήρχαν και θα υπάρχουν σε όλα τα δημόσια έντυπα (στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως π.χ.).

Μηχανισμοί διόρθωσης των λαθών αυτών υπάρχουν ή είναι δυνατόν να υπάρξουν, χωρίς να ζητείται η ευθύνη του πολίτη που, δίκην τιμωρίας, καλείται να ξαναπληρώσει το διαβατήριό του».

Σε συνέχεια όλων των ανωτέρω, θέσαμε το ζήτημα υπόψη του Αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ. σας και παρακαλέσαμε να εξεταστεί η περίπτωση αποζημίωσης της αναφερόμενης, αλλά και πιθανός τρόπος αντιμετώπισης του ζητήματος συνολικά.

Το Αρχηγείο, και ειδικότερα το 2^ο Τμήμα Ελέγχου-Εγκρίσεων της Δ/σης Διαβατηρίων & Εγγράφων Ασφαλείας του Κλάδου Ασφαλείας, μας απάντησε με το υπ' αριθ. πρωτοκολ. 3021/22/149/67-α/16-10-2015 έγγραφό του.

Με αυτό, επιμένουν ότι από τη στιγμή που η αίτηση εκτυπώθηκε και υπογράφηκε από την αναφερόμενη, αυτή φέρει και την αποκλειστική ευθύνη για το λάθος που προέκυψε. Επίσης μας επαναλαμβάνουν ότι με βάση την ισχύουσα νομοθεσία δεν προβλέπεται διαδικασία μετακύλισης της οικονομικής επιβάρυνσης που προκύπτει από την αντικατάσταση διαβατηρίου λόγω εσφαλμένης αναγραφής προσωπικών στοιχείων στο Δημόσιο.

Αναφορικά δε με τη καταχώριση στο πεδίο «Φύλο», υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν ασφαλή κριτήρια ταυτοποίησης του φύλου, καθώς το ονοματεπώνυμο μπορεί να αφορά είτε σε άρρεν, είτε σε θήλυ π.χ. ΝΙΚΟΛΙΤΣ Ανδρέα ή ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ Χάρις, ώστε να μπορεί ο υπάλληλος της Δ/σης Διαβατηρίων να επεμβαίνει στα στοιχεία αυτά. Το επιχείρημα αυτό ωστόσο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν ευσταθεί, καθώς δεν πρόκειται για όνομα (...) που μπορεί να το φέρει άρρεν και σε συνδυασμό με τον έλεγχο της φωτογραφίας εύκολα συνάγεται ότι πρόκειται για θήλυ. Άλλωστε εάν επρόκειτο για περίπτωση προσώπου trans, τότε εφόσον δεν είχε υποβληθεί σε αλλαγή φύλου με δικαστική απόφαση, το όνομα που θα έφερε θα εξακολουθούσε να ήταν όνομα άρρενος και όχι θήλεος, εάν δε είχε υποστεί και τη διαδικασία αλλαγής φύλου, τότε υποχρεωτικά θα άλλαζε και το όνομα, ώστε να ταιριάζει πλέον με το φύλο.

Κατόπιν των ανωτέρω, σας παρακαλούμε να εξεταστεί το ζήτημα αυτό συνολικά (ενδεχομένως με την έκδοση Υπουργικής Απόφασης) καθώς αυτά τα λάθη είναι αναπόφευκτο ότι θα συνεχίσουν να συμβαίνουν και, όπως προείπαμε, είναι απολύτως συγγνωστό και ανθρώπινο. Ωστόσο δεν είναι δίκαιο και σύμφωνο με τις αρχές της χρηστής διοίκησης να θεωρείται αποκλειστικά υπεύθυνος ο πολίτης και να επιβαρύνεται αυτός με το κόστος επανέκδοσης των διαβατηρίων.

Σας ευχαριστούμε θερμά για τη συνεργασία και θα είμαστε στη διάθεσή σας, για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση.

Με εκτίμηση

Βασίλης Καρύδης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη